

نوع مقاله: پژوهشی

صفحات ۷۵ - ۱۰۰

مرور نظام‌مند مطالعات حوزه قمار و شرط‌بندی در ورزش ایران

^۱ مرتضی رضائی^۲ فرزاد فرزاد^۳ حسن حسینی مقدم^۴ مرتضی دوستی

چکیده

تحقیقات زیادی با رویکرد قمار و شرط‌بندی در حوزه ورزش ایران انجام شده است، این مهم زمینه را برای بررسی وضعیت این تحقیقات، یافته‌ها و رویکرد آن‌ها به خصوص از نظر اخلاقی فراهم نموده است. این مطالعه با هدف مرور نظام‌مند مطالعات حوزه قمار و شرط‌بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش ایران انجام شده است. روش تحقیق از لحاظ ماهیت کیفی و از نظر هدف کاربردی است که از جنس مطالعات ثانویه و با رویکرد نظام‌مند بوده است. نمونه پژوهش شامل مقالات و پایان‌نامه‌های انجام شده در ایران با کلیدواژه‌های قمار، شرط‌بندی، لاتاری، گروپندی، شانس و بخت‌آزمایی در بازه زمانی ۱۳۴۴ تا ۱۴۰۲ به تعداد ۷۰ مقاله و پایان‌نامه از بانک‌های اطلاعاتی sid, Magiran, Noormags, Ensani, Elmnet, Irandoc بوده است. نمونه‌های تحقیق بر اساس وضعیت کلی ساختاری، عملکردی، شناختاری و استنادی مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار تحقیق فهرست محقق ساخته‌ای بود که روایی آن توسط نخبگان و پایایی آن توسط مصححان مورد تأیید قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای اس‌پی‌اس‌اس^۵ نسخه ۲۲ و نقشه ذهنی^۶ نسخه ۱۰ بهره گرفته شده است. نتایج تحقیق بیانگر آن بود که در سال‌های اخیر روند چاپ مقالات افزایشی بوده است و اکثریت محققان در این حوزه مردان دارای تحصیلات حقوقی بوده است. غالب پژوهش‌ها فاقد روش‌شناسی و یافته‌های تحقیق بوده است. در تعداد قابل توجهی از مقالات به پدیده قمار به عنوان یک پدیده غیر اخلاقی نوظهور نگریسته شده و تلاش در جهت مقابله و تحریم آن با وضع قوانین یا اصلاح قوانین پرداخته شده و ابزار گردآوری اکثر مقالات روش اسنادی و کتابخانه‌ای بوده است.

واژگان کلیدی

مرور نظام‌مند، قمار، شرط‌بندی، ساختاری، عملکردی، شناختاری و استنادی.

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران. بابلسر. ایران.
Email: Mortezaezaei.73@yahoo.com (نویسنده مسئول)

۲. دانشیار، گروه علوم ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران. بابلسر. ایران.
Email: farzamfarzan@yahoo.com

۳. استادیار، گروه حقوق خصوصی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه مازندران. بابلسر. ایران.
Email: s.h.hosinimoghadam@umz.ac.ir

۴. دانشیار، گروه علوم ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران. بابلسر. ایران.
Email: dosti@umz.ac.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۱۲ پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۳/۵

5. Spss: Statistical Package for the Social Sciences

6. Mind Map

طرح مسأله

یکی از موضوعاتی که از دیرباز مورد علاقه بشر بوده است، شرکت در فعالیت‌های قمار و شرط‌بندی است که ریشه در علاقه انسان به پیش‌بینی آینده نامعلوم از سوی بشر دارد (احمدی ناطور و همکاران، ۱۳۹۷). قمار و شرط‌بندی را می‌توان به عنوان عوامل فساد آفرین به دلیل حجم بالای مبادلات مالی آن در ورزش معرفی نمود (طیعی، رحیمی، سیدعامری، ۱۳۹۸). رشد تکنولوژی و توسعه جهانی اینترنت را می‌توان به عنوان مهم‌ترین عامل رشد شرط‌بندی در رویدادهای ورزشی در سرتاسر دنیا دانست (آقا و تایلر^۱، ۲۰۱۷). رشد فضای مجازی باعث شده است تا دلالان و گردانندگان شرط‌بندی‌ها آسان‌تر با علاقه‌مندان به شرط‌بندی ارتباط یافته و فرایند شرط‌بندی توسط مردم در هر مکان و زمانی ممکن گردد (پالمر^۲، ۲۰۱۴). بازار قمار آنلاین یک بازار پرسود است، ارزش جهانی آن در سال ۲۰۱۹ حدوداً ۵۳/۷ میلیارد دلار تخمین زده شده است. بازدهی بازار قمار آنلاین در سال ۲۰۱۹ در بریتانیا به حدوداً ۶/۸۹ میلیارد دلار رسید. با توجه به وجود فرصت‌های ایجادشده توسط دیجیتالی شدن، انتظار می‌رود که بازار قمار در دهه آینده با سرعت بیشتری به رشد خود ادامه دهد (تومیک^۳، ۲۰۲۲)؛ بنابراین با توجه به گستردگی صنعت ورزش و درآمدزا بودن این صنعت اگر مدیریت صحیحی بر آن صورت نگیرد می‌تواند پیامدهای منفی بی‌شماری داشته باشد. اول، روح بازی جوانمردانه را نقض می‌کند (ساجدی ساق، حسینی و امامی، ۱۳۹۹). دوم حاکمیت قانون را تضعیف می‌کند سوم افراد حاضر در این فعالیت‌ها رفتار انحرافی دارند. چهارم باعث از بین رفتن جذابیت و از دست رفتن تماشاگران ورزشی می‌شود (ویتز، شاپیرو و وینترز^۴، ۲۰۲۲). همچنین اگر این پدیده کنترل نشود آن‌قدر قدرتمند است که نه تنها نهادها یا یک سیستم، بلکه کل ساختار قانونی و اجتماعی یک کشور را نیز از بین می‌برد (اولموس، بلیدو و رومان آسو^۵، ۲۰۲۰). در سرتاسر جهان، فسادهای ناشی از شرط‌بندی بسیار مورد توجه قرار دارد زیرا تأثیر آن در کیفیت لیگ‌های ورزشی از قبیل کریکت، راگبی و فوتبال به شکل محسوسی مشاهده می‌شود (بیرکنل^۶، ۲۰۱۵). شرط‌بندی عبارت است از پیش‌بینی نتایج رویدادهای ورزشی با تعیین پول یا مالی برای فرد برنده که هیچ کدام از طرفین در تعیین نتیجه نقشی نداشته باشند (ریکوود و دیگران، ۲۰۱۰). در حالی که قمار

-
1. Aghaa & Tyler
 2. Palmer
 3. Toumik
 4. Weitz-Shapiro and Winters
 5. Olmos, Bellido & Román-Aso
 6. Bricknell

را پیش‌بینی نتیجه یک رویداد ورزشی با تعیین جایزه برای فرد برنده در میان شرکت‌کنندگان تأثیرگذار در نتیجه آن رویداد تعریف می‌کنند (چگنی و موسوی، ۱۳۹۸). قمار دارای انواع مختلفی نظیر خرید بلیت بخت‌آزمایی، بازی با آلات قمار و شرط در خصوص نتیجه یک رخداد نامعلوم مانند مسابقات ورزشی می‌باشد (کشکر و همکاران، ۱۳۹۳: ۹۸). قمار در ابعاد مختلفی از زندگی انسان تأثیرگذار است که یکی از آن‌ها ورزش است که در سال‌های اخیر بیشتر مورد توجه قرار گرفته است (معارف و نند و همکاران، ۱۳۹۵). ماهیت ورزش به گونه‌ای است که توانسته است بستر مناسبی را برای شرکت علاقه‌مندان به قمار و شرط‌بندی در وقایع و نتایج ورزشی فراهم آورد، وجود تعداد بالای علاقه‌مندان به ورزش، توجه بالای رسانه‌ها به رقابت‌های ورزشی، شرکت‌های بزرگ ورزشی، سایت‌ها و بنگاه‌های شرط‌بندی باعث بر افزایش مشارکت‌کنندگان افزوده است (دلانی، ۲۰۰۸: ۱۲۱). قمار در ایران به جز در چند رشته ورزشی خاص، در سایر رشته‌های ورزشی ممنوع است، این در حالی است که دعاوی مربوط به شرط‌بندی در تمامی رشته‌های ورزشی در محاکم قضایی مسموع نمی‌باشد. دلیل این مهم تأثیرات مخرب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی قمار است (منصور، ۱۳۹۵). در بسیاری از دیگر کشورهای جهان مانند چین و هند نیز تصمیم‌گیران در حوزه‌های سیاسی و اقتصادی تلاش نموده‌اند تا با استفاده از ابزار حقوق کیفری در جهت مبارزه با آثار منفی قمار و شرط‌بندی گام بردارند (حبیب زاده و همکاران، ۱۳۸۹: ۴۸). با این حال تحقیقات نشان می‌دهد که شرط‌بندی به شکل فزاینده‌ای در جهان در حال گسترش است، در این میان شرط‌بندی ورزشی از محبوبیت بیشتری برخوردار بوده و بیشتر مورد توجه است به شکلی که بر اساس گزارش انجمن بازی‌های آمریکا^۱ در سال ۲۰۱۲ در ایالت نوادا مالیاتی حدوداً ۲/۲ میلیارد دلاری برای شرکت افراد در فعالیت‌های مربوط به شرط‌بندی ورزشی گزارش شده است که این میزان بر اساس نظر این انجمن تنها ۳ درصد از حجم شرط‌بندی‌های انجام شده در این ایالت است و ما بقی به صورت غیرقانونی انجام می‌شود (احمدی ناطور و همکاران، ۱۳۹۷: ۴). در چند سال گذشته تعداد سایت‌های شرط‌بندی به شدت در ایران افزایش یافته است به شکلی حجم فعالیت و گردش مالی آن‌ها به میزان قابل توجهی افزایش یافته است، در یک تحقیق درآمد یکی از این سایت‌ها در روز بیش از ۵۰ میلیون تومان گزارش شده است (کشکر و همکاران، ۱۳۹۳). در خصوص قمار تحقیقات متعددی در کشورهایی که قمار در آن‌ها قانونی است، صورت گرفته است؛ نتایج این تحقیقات نشان می‌دهد که زنان یک سوم قماربازان را در این جوامع تشکیل می‌دهند (استارک^۲ و همکاران، ۲۰۱۲). تحقیقات صورت گرفته توسط محسنی سرشت و عیدی نشان می‌دهد که بیش از ۶۰ درصد افراد درگیر در فعالیت‌های

1. AGA

2. Stark

شرط‌بندی و قمار از رسانه‌های دیجیتال و اینترنت استفاده می‌کنند که این تعداد رو به افزایش است (محسنی سرشت و عیدی، ۱۳۹۹: ۴۴). تحقیقات صورت گرفته توسط لاسترا^۱ و همکاران از رواج روز افزون قمار و شرط‌بندی در اروپا و آسیا حکایت دارد (لاسترا و همکاران، ۲۰۱۸). به طور کلی می‌توان عنوان داشت که قمار و شرط‌بندی در ورزش از ظرفیت‌های بالایی در جهان و ایران برخوردار است که اگر به شکل مناسبی مدیریت نگردد، باعث ایجاد مشکلات فراوانی برای شهروندان و جامعه خواهد گردید. درک قمار ورزشی به خصوص در رشته‌های مجاز از دید قانون مدنی جمهوری اسلامی ایران (دوانیدن حیوانات سواری، تیراندازی و شمشیرزنی) می‌تواند در جهت رشد و پیشبرد ورزش در جامعه گردد، یکی از راهکارهای اساسی برای دستیابی به این امر پژوهش‌های علمی است که از ملزومات پیشرفت و توسعه کشور در همه زمینه‌ها به شمار می‌آید همچنین مطالعات متعددی در زمینه قمار و شرط‌بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش در کشور به عمل آمده است که بر اساس جستارهای محقق، تحقیق جامعی که به جمع‌بندی نتایج این تحقیقات بپردازد، یافت نشد؛ تحقیقات موجود بیشتر در خصوص ابعاد حقوقی یا فقهی قمار و یا در خصوص ورزش بوده و تحقیق که به بررسی هر دو موضوع بپردازد، یافت نشد. بنابراین ایجاد یک تصویر کلی از پژوهش‌ها و مطالعات انجام شده در این خصوص ضروری به نظر می‌رسد. این پژوهش با هدف بررسی مقالات چاپ شده در مجلات و همایش‌های داخلی در کنار پایان‌نامه‌های مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا در حوزه قمار و شرط‌بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش در تلاش است تا با ارائه چهارچوب کلی از این تحقیقات به تبیین نتایج کلی آن‌ها و معرفی نیازهای پژوهشی در این خصوص اقدام کند. هدف از این پژوهش پاسخ به سؤالات زیر است:

وضعیت شناختاری تحقیقات داخلی در حوزه قمار و شرط‌بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش چگونه است؟

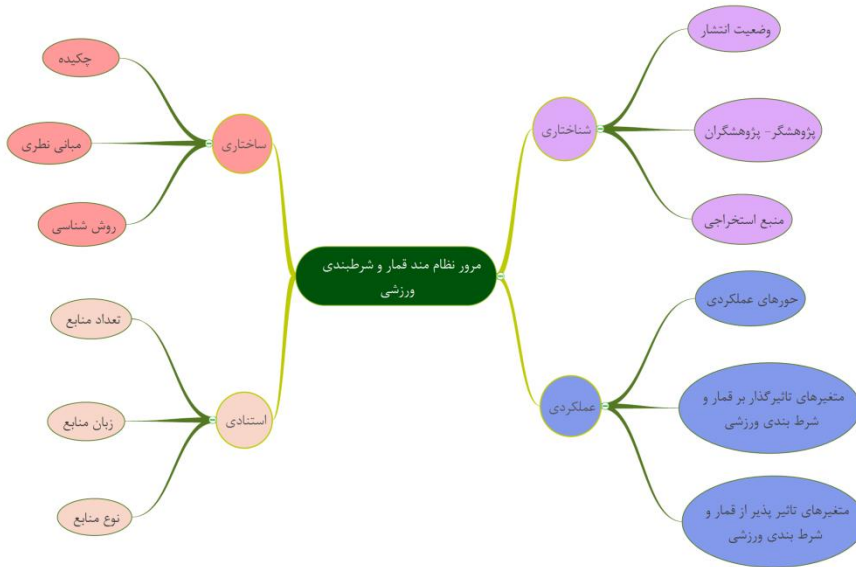
وضعیت ساختاری تحقیقات داخلی در حوزه قمار و شرط‌بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش چگونه است؟

وضعیت استنادی تحقیقات داخلی در حوزه قمار و شرط‌بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش چگونه است؟

وضعیت عملکردی تحقیقات داخلی در حوزه قمار و شرط‌بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش چگونه است؟

با توجه به اهداف تحقیق، ابعاد بررسی شده در این پژوهش به صورت چارچوب‌مند (شکل ۱)

ارائه شده است.

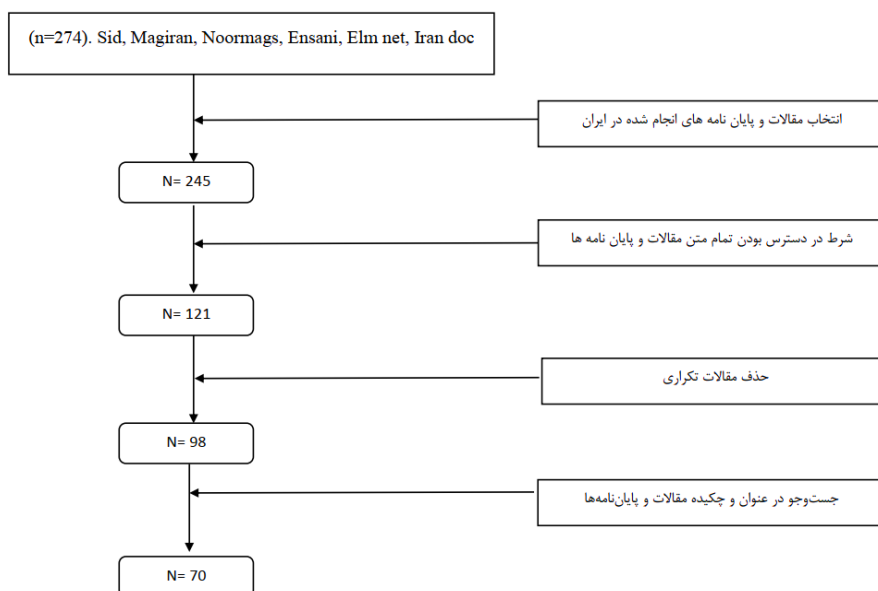


شکل ۱. چهارچوب ابعاد مرور نظام مند

روش شناسی

این تحقیق با هدف بررسی نظام مند مقالات و پایان نامه های چاپ شده در حوزه قمار و شرط بندی با تمرکز بر رویکرد ورزشی انجام شده است. این تحقیق از لحاظ ماهیت یک تحقیق کیفی، از نظر هدف کاربردی و از نوع مطالعات ثانویه که از رویکرد مرور نظام مند بهره می برد، می باشد. تحقیقاتی که با رویکرد مرور نظام مند انجام می شود به بررسی ثانویه مطالعات و تحقیقات صورت گرفته توسط دیگران می پردازد که در این مسیر از یک یا چند پرسش اصلی نیز استفاده می کند (قاضی طباطبایی و دادهیر، ۱۳۸۹: ۶۳). در تعریفی دیگر، پژوهش های مرور نظام مند در تلاش برای بررسی، گزینش و ارزیابی سایر پژوهش ها در خصوص موضوعی خاص و استفاده از آن ها به عنوان مبنای تصمیم گیری مدیران می باشد (پتیکرو و رابرت، ۲۰۰۸). جامعه آماری این تحقیق را کلیه مقالات و پایان نامه های منتشر شده به صورت تمام متن در داخل ایران تشکیل می دهد. برای بررسی و شناسایی بانک مقالات و پایان نامه های مرتبط با موضوع قمار و شرط بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش به جست و جوی شش کلیدواژه (قمار، شرط بندی، بخت آزمایی، شانس، لاتاری و گرو بندی) در شش پایگاه داده و بانک اطلاعاتی فارسی زبان شامل پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی ((Sid)، پایگاه اطلاعات نشریات کشور (Magiran.com)، پایگاه مجلات تخصصی نور ((Noormags.ir، پرتال جامع علوم انسانی

(Ensani.ir)، جویسگر علمی فارسی (علم نت) (Elm net.ir) و پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (Irandoc.ac.ir) پرداخته شد. لازم به ذکر است که شرط حضور مقالات یا پایان‌نامه‌ها در این تحقیق در دسترس بودن متن کامل آن‌ها می‌باشد. بر این اساس در جست‌وجوی صورت گرفته متن کامل پایان‌نامه، مقالات همایشی، مقالات علمی-پژوهشی، مقالات علمی-ترویجی، مقالات کنفرانس‌های ملی و بین‌المللی در بازه زمانی ۱۳۴۴ تا پایان فروردین ۱۴۰۲ از پایگاه‌های داده عنوان شده استخراج شد که پس از بررسی‌های تکمیلی ۷۰ مقاله و پایان‌نامه در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. لازم به ذکر است که در این تحقیق تنها منابعی که دسترسی به متن کامل آن‌ها از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی ممکن بود، مورد استفاده قرار گرفته است.



شکل ۲. روندنمای جست‌وجوی مقالات و پایان‌نامه‌ها

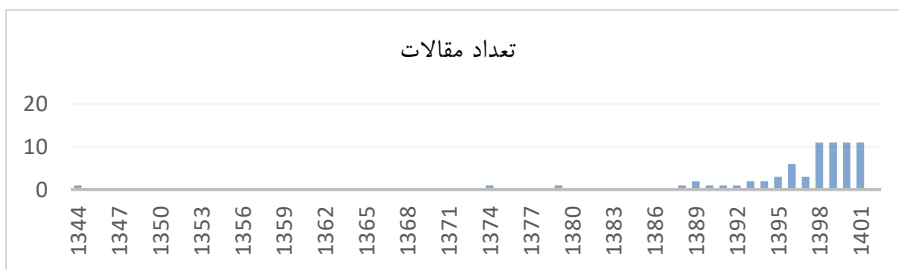
محقق در اجرای این پژوهش با توجه به سؤالات تحقیق و مدل مرور نظام‌مند حوزه قمار و شرط‌بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش به بررسی مقالات و پایان‌نامه‌ها بر اساس چهار بعد شناختاری، ساختاری، عملکردی و استنادی اقدام نمود که مبنای استخراج داده‌ها فهرست طراحی شده توسط محققین بوده که روایی آن توسط متخصصان و پایایی آن با روش پایایی مصححان مورد ارزیابی و تأیید قرار گرفت است. در این راستا بعد از مقایسه نتایج پایایی ۹۴ درصدی مشاهده گردید. از بسته نرم‌افزاری مایند مپ نسخه ۱۰ برای ترسیم مدل ابعاد مرور نظام‌مند در

حوزه قمار و شرط بندی ورزشی و از نرم افزار Spss نسخه ۲۲ برای محاسبه میانگین، طبقه بندی، درصد فراوانی و رسم نمودارها استفاده گردید.

یافته های تحقیق

وضعیت شناختاری مقالات و پایان نامه ها در حوزه قمار و شرط بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش

با توجه به آن که مقالات جست و جو شده در پایگاه های علمی از سال ۱۳۴۴ تا فروردین ۱۴۰۲ بوده است و تعداد مقالات و پایان نامه های جست و جو شده که مرتبط با موضوع این تحقیق ۷۰ منبع بوده است. یافته ها نشان می دهد که سیر تحقیقات صعودی بوده و در چهار سال اخیر، هر سال ۱۱ تحقیق که بیشترین تعداد تحقیق برای هر سال نیز می باشد، در این خصوص به چاپ رسیده است. ۶۳ درصد از مجموع مقالات بررسی شده در این پژوهش در چهار سال اخیر انجام شده است که این مهم بیانگر تحولی نوین در توجه محققین به این حوزه می باشد.



نمودار ۱. روند زمانی مقالات و پایان نامه های مربوط به قمار و شرط بندی ورزشی

از جنبه ای دیگر به مدت زمان ارسال مقالات به مجلات علمی- پژوهشی تا چاپ آن ها اقدام گردید که یافته ها نشان داد کمترین زمان برای این موضوع ۷۷ روز و بیشترین زمان ۷۶۵ (۲۶ ماه) بوده است و مدت زمان متوسط ارسال تا پذیرش حدوداً ۱۸۰ روز (۶ ماه) زمان برده است، لازم به ذکر است که در این بخش از بررسی ها مقالات همایشی و پایان نامه های کارشناسی ارشد و دکترا به دلیل نامعلوم بودن بازه زمانی مورد بررسی قرار نگرفته است. در ادامه تحقیق به بررسی تعداد مجلات، همایش ها و دانشگاه هایی که پایان نامه ها در آن ها اجرا شده پرداخته ایم که نتایج در جدول یک و دو به صورت مجزا آمده است.

جدول ۱. توزیع فراوانی مقالات چاپ شده در مجلات، همایش‌ها و کنفرانس‌ها

تعداد مقالات	همایش‌ها و کنفرانس‌ها	تعداد مقالات	نشریه
۱	ششمین کنفرانس بین‌المللی مطالعات مدیریت، حسابداری و حقوق	۱	تحقیقات تاریخ اجتماعی
۱	چهارمین کنفرانس جهانی و اولین کنفرانس ملی پژوهش‌های نوین ایران و جهان در مدیریت، اقتصاد و حسابداری و علوم انسانی	۱	پژوهش و مطالعات علوم اسلامی
۱	دومین کنگره بین‌المللی فرهنگ و اندیشه دینی	۱	راهبرد فرهنگ
۱	سومین کنفرانس ملی علوم ورزشی، تربیت بدنی و سلامت اجتماع	۱	مسائل ایران
۱	اولین همایش بین‌المللی فقه و حقوق، وکالت و علوم اجتماعی	۱	فقه و مبانی اسلامی
۲	دومین کنفرانس ملی پدافند سایبری	۲	مدیریت توسعه ورزش
۳	دومین کنفرانس بین‌المللی حقوق، روانشناسی، علوم تربیتی و رفتاری	۱	مددکاری اجتماعی
۱	هفتمین همایش سراسری علوم و مهندسی دفاعی سپاه	۲	پژوهش‌های حقوق تطبیقی
۱	دومین کنفرانس ملی حقوق، فقه و فرهنگ	۱	مجلس و راهبرد
۱	کنفرانس سراسری مطالعات و یافته‌های نوین در نظام حقوقی ایران	۱	فصلنامه علوم اجتماعی
۱	پنجمین کنفرانس مطالعات مدیریت، حسابداری و حقوقی	۱	مطالعات حقوق خصوصی
۱	ششمین همایش بین‌المللی مطالعات ورزشی و سلامت در جهان اسلام	۴	فقه و حقوق اسلامی
۱	پنجمین کنفرانس بین‌المللی بازیهای رایانه‌ای، فرصتها و چالشها	۱	تمدن حقوقی
۲	همایش بین‌المللی جنبه‌های حقوقی فناوری اطلاعات و ارتباطات	۱	مجله فقه اهل بیت
۱	اولین همایش بین‌المللی مدیریت و مهندسی /مقدماتی	۱	فرهنگ و رسانه
		۲	مطالعات اجتماعی ایران
		۱	حامی گری و مدیریت و بازاریابی ورزشی
		۲	پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی

تعداد مقالات	همایش ها و کنفرانس ها	تعداد مقالات	نشریه
		۱	جامعه شناسی نهادهای اجتماعی
		۱	جستارهای فقه اصولی
		۲	مدیریت رسانه
		۱	رویکردهای نوین در مدیریت ورزش
		۱	مطالعات پیشگیری از جرم
		۱	مطالعات راهبردی ورزش و جوانان
		۱	جرم شناختی پلیس
		۱	دانش انتظامی گیلان
		۱	اندازه گیری تربیتی
		۱	ره توشه
		۱	دیدگاه های حقوق قضائی
		۱	مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه
		۱	نشریه فقه، حقوق و علوم جزا

جدول ۲. توزیع فراوانی پایان نامه های انجام شده در دانشگاه های کشور

تعداد پایان نامه	دانشگاه
۲	دانشگاه کار
۱	دانشگاه رازی
۲	دانشگاه مازندران
۱	دانشگاه فردوسی مشهد
۱	دانشگاه قم
۱	دانشگاه امام صادق
۱	دانشگاه تهران
۱	دانشگاه خوارزمی
1	دانشگاه پیام نور تهران جنوب

اطلاعات جدول یک بیانگر آن بود که از مجموع منابع مورد استفاده در این پژوهش تعداد ۴۰ مقاله علمی - پژوهشی در نشریات داخل ایران چاپ شده که مجله فقه و حقوق اسلامی با چاپ ۴ مقاله بیشترین تعداد چاپ مقاله را داشته است. همچنین از میان منابع تحقیق تعداد ۱۹ منبع از همایش‌ها و کنفرانس‌های داخلی به دست آمده است که در این خصوص دومین کنفرانس بین‌المللی حقوق، روانشناسی، علوم تربیتی و رفتاری با چاپ ۳ مقاله دارای بیشترین چاپ مقاله در میان همایش‌ها و کنفرانس‌های داخلی می‌باشد. در بررسی پایان‌نامه‌های منتشر شده در دانشگاه‌های کشور نیز می‌توان عنوان داشت که از میان ۱۱ پایان‌نامه جست‌وجو شده در این پژوهش دانشگاه‌های مازندران و کار هر کدام با دو پایان‌نامه دارای بیشترین میزان تحقیق در راستای قمار و شرط‌بندی می‌باشند. محقق در ادامه تحقیق به بررسی ویژگی‌های نویسندگان تحقیقات پرداخته است که نتایج آن در جدول شماره ۳ قابل مشاهده است.

جدول ۳. ویژگی‌های پژوهشگران تحقیقات جست‌وجو شده

تعداد نویسنده فراوانی	یک ۱۷	دو ۲۵	سه ۱۸	چهار ۷	پنج ۳
درجه علمی فراوانی	استاد ۲	دانشیار ۱۳	استادیار ۱۶	مربی ۳	سایر ۴۰
منبع استخراجی فراوانی	پایان‌نامه ۲۳	رساله ۴	طرح تحقیقی ۳	مستقل ۴۰	
جنسیت نویسنده اول فراوانی	مرد 54		زن 16		
رشته تخصصی نویسنده اول فراوانی	مدیریت ورزشی ۱۲	حقوق ۳۶	فقه ۶	جامعه‌شناسی ۵	الهیات ۳
					سایر ۸

بر اساس یافته‌های جدول شماره ۳، بیش از ۷۵ درصد تحقیقات بیش از یک نویسنده دارد و این مهم دلالت بر ترجیح محققین داخلی به انجام کار گروهی در تحقیقات خود دارد. بررسی درجه علمی نویسندگان اول مقالات نشان داد که بیش از ۵۷ درصد محققین از اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های کشور نبودند. با بررسی جنسیت محققان مشخص شد که ۷۷ درصد نویسندگان اول مقالات را مردان تشکیل می‌دادند که این مهم بیانگر علاقه بیشتر محققین مرد به تحقیق در خصوص موضوع تحقیق است اما در میان تحقیقات می‌توان دو تحقیق که کاملاً توسط زنان انجام شده است را مشاهده نمود. همچنین بررسی منابعی که تحقیقات از آن استخراج شده است، نشان می‌دهد که بیش از ۵۷ درصد تحقیقات به صورت مستقل بوده و ۳۳ درصد از روی پایان‌نامه کارشناسی ارشد می‌باشد. بررسی بر روی رشته تحصیلی نویسندگان اول

مقالات بیانگر آن بود که ۵۱ درصد محققین از رشته حقوق و ۱۷ درصد از رشته مدیریت ورزشی بوده اند که این مهم بیانگر تأکید محققین این دو رشته علمی بر تحقیق در زمینه قمار و شرط بندی می باشد. همچنین در روند جست و جوی تحقیقات از شش کلیدواژه برای جست و جوی تحقیقات حاضر استفاده شده است که فراوانی هر کدام در جدول شماره ۴ ارائه گردیده است. بر این اساس واژه قمار بیشترین فراوانی را در میان واژگان کلیدی جست و جو شده و ۵۰ درصد تحقیقات جست و جو شده با استفاده از این کلیدواژه بوده است.

جدول ۴. فراوانی جست و جوی کلیدواژه های تحقیق

کلیدواژه	قمار	شرط بندی	لاتاری	شانس	گرو بندی	بخت آزمایی
فراوانی تحقیق جست و جو شده	۴۲	۲۸	۰	۳	۴	۶

وضعیت ساختاری تحقیقات در حوزه قمار و شرط بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش

در بررسی وضعیت ساختاری تحقیقات، در ابتدا به بررسی چکیده تحقیقات پرداخته شد که نتایج بیانگر آن بود که ۹۷ درصد تحقیقات دارای نتیجه گیری در چکیده بوده و ۷۷ درصد تحقیقات دارای چکیده غیر فارسی می باشند اما بررسی های مربوط به روش شناسی و یافته های تحقیقات نشان داد که بیش از ۵۷ درصد تحقیقات فاقد روش شناسی و یافته بوده اند. همچنین ۱۰۰ درصد تحقیقات دارای نتیجه گیری و ۸۸ درصد دارای مبانی نظری بوده اند.

جدول ۵. ویژگی های ساخت مندی تحقیقات

ویژگی	زمینه و هدف	مبانی نظری	روش	یافته	نتیجه گیری	تقدیر و تشکر	چکیده غیر فارسی
دارد	۵۴	۶۲	۳۰	۳۰	۷۰	۲۳	۵۴
ندارد	۱۶	۸	۴۰	۴۰	۰	۴۷	۱۶

جدول ۶. ویژگی های روش شناسی تحقیقات

نوع مقاله فراوانی	بنیادی ۶	توسعه ای ۱۵	کاربردی ۴۹
ماهیت	کیفی	کمی	اسنادی
فراوانی	۸	۱۰	۴۷
نرم افزار	spss	Lisrel	بدون نرم افزار
فراوانی	۲۰	۲	۴۷
جامعه آماری	دانشجویان	مردم تهران	مشارکت کنندگان در شرط بندی
فراوانی	۲	۳	۱۰
ابزار جمع آوری داده	اسنادی و کتابخانه ای	مصاحبه	پرسشنامه
			آمیخته

نوع مقاله	بنیادی	توسعه‌ای	کاربردی
فراوانی	۴۷	۸	۱۰
شیوه نمونه‌گیری	هدفمند	در دسترس	بدون نمونه‌گیری
فراوانی	۷	۴	۴۸
محدوده جغرافیایی	شهری	استانی	نامعلوم
فراوانی	۳	۵	۷
			۵۵

بر اساس نتایج جدول شماره ۶، بیش از ۷۰ درصد تحقیقات از نوع کاربردی بوده است که این مهم بر تلاش محققین در جهت ارائه راهکار و حل مشکلات در این حوزه تأکید دارد. به‌علاوه یافته‌ها بیانگر آن است که بیش از ۶۷ درصد تحقیقات با ماهیت اسنادی و کتابخانه‌ای صورت گرفته است. تعداد کم تحقیقاتی که با استفاده از روش‌های آماری انجام شده باشد، بیانگر لزوم توجه به اسناد کتابخانه‌ای را در تحقیقات مرتبط با قمار و شرط‌بندی بیش از پیش آشکار می‌کند؛ ۲۹ درصد تحقیقات بررسی شده با استفاده از نرم‌افزار Spss انجام شده و در ۶۷ درصد تحقیقات از هیچ نرم‌افزاری استفاده نشده است. همچنین در میان ۲۳ تحقیقی که دارای جامعه آماری می‌باشد، مشارکت‌کنندگان در شرط‌بندی با ۱۰ تحقیق بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است. علاوه بر آن روش نمونه‌گیری گلوله برفی با ۱۱ مورد بیشترین فراوانی را در میان شیوه‌های نمونه‌گیری برخوردار است. بررسی محدوده جغرافیایی اجرای تحقیقات نشان داد که ۷۸ درصد تحقیقات فاقد محدوده جغرافیایی بوده است و پس از آن بیشترین فراوانی مربوط به محدوده ملی با میزان ۱۰ درصد کل تحقیقات بوده است.

وضعیت استنادی تحقیقات در حوزه قمار و شرط‌بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش

در بررسی استنادی تحقیقات حوزه قمار و شرط‌بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش مشخص گردید که در مجموع از ۲۹۴۵ منبع در تحقیقات مورد بررسی استفاده شده است که از این تعداد ۴۷ درصد منابع فارسی و ۵۳ درصد را منابع غیرفارسی تشکیل می‌دهد. همچنین میانگین منابع استفاده شده در هر تحقیق ۴۲ منبع است که مقدار قابل توجهی می‌باشد. در میان استنادات محققین بیش از هر چیز به کتب غیرفارسی استناد شده که میزان آن ۳۳ درصد کل استنادات بوده است.

جدول ۷. وضعیت استنادی تحقیقات مربوط به حوزه قمار و شرط بندی

نوع منبع فراوانی		فارسی		غیر فارسی	
۱۳۷۸		۱۵۶۷		۰	
حد اقل تعداد منابع		۰		۰	
حد اکثر تعداد منابع		۱۳۵		۹۸	
نوع منبع		کتاب	مقاله	پایان نامه	کتاب
فراوانی		۷۸۲	۵۱۶	۶۲	۹۷۸
				۵۸۵	

وضعیت عملکردی تحقیقات در حوزه قمار و شرط بندی با تمرکز بر رویکرد ورزش

در خصوص بررسی عملکردی تحقیقات مورد مطالعه می توان عنوان داشت که بعد از بررسی ۷۰ تحقیق داخلی در حوزه قمار و شرط بندی با تمرکز بر رویکرد ورزشی ۲۵ زیر گرایش تعیین گردید که این زیر گرایش ها در چهار موضوع کلی دسته بندی شده است. این چهار موضوع شامل شناخت معنا و مفهوم قمار و شرط بندی، قمار و شرط بندی در اسلام، آثار اجتماعی قمار و شرط بندی و بررسی حقوقی قمار و شرط بندی می باشد که به شکل کامل در جدول شماره ۸ آورده شده است. پس از بررسی دقیق تر این موضوعات و با توجه به فراوانی تکرار آن ها می توان عنوان داشت که موضوع بررسی حقوقی قمار و شرط بندی با ۱۰۱ تکرار مهم ترین موضوع مد نظر محققان این حوزه بوده است و موضوع شناخت معنا و مفهوم قمار و شرط بندی با ۶۹ تکرار کمتر مورد توجه محققین قرار داشته است.

جدول ۸. موضوع عملکردی تحقیقات مربوط به قمار و شرط بندی

موضوع کلی	زیر گرایش	فراوانی
شناخت معنا و مفهوم قمار و شرط بندی	مفهوم قمار و شرط بندی	۲۴
	گونه شناسی قمار و شرط بندی	۷
	ابعاد قمار و شرط بندی	۱۲
	انواع قمار و شرط بندی	۱۵
	اولویت بندی عوامل مرتبط با قمار و شرط بندی	۵
	مصادیق قمار و شرط بندی	۶
قمار و شرط بندی در علوم اسلامی	آموزه های اسلام در خصوص قمار و شرط بندی	۱۸
	روایت ها در خصوص قمار و شرط بندی	۲۳
	مبانی شرعی مرتبط با قمار و شرط بندی	۱۴
	قمار نوعی عقد	۴
	بررسی قرارداد آتی با قمار و شرط بندی	۲
	جرم شناسی قمار و شرط بندی در فقه	۱۲
	بررسی قمار و شرط بندی از دید فقه امامیه	۳

موضوع کلی	زیر گرایش	فراوانی
آثار جامعه شناختی قمار و شرطبندی	فرایند شرکت افراد در قمار و شرطبندی	۱۶
	عوامل مؤثر در گرایش قمار و شرطبندی	۱۴
	پیامدهای قمار و شرطبندی در زندگی اجتماعی	۲۸
	پیامدهای قمار و شرطبندی در اقتصاد	۳۲
	ریشه روانی قمار و شرطبندی	۹
	نقش فرهنگ در قمار و شرطبندی	۳
	رویکرد رسانه‌ها در خصوص قمار و شرطبندی	۴
دیدگاه دانش حقوقی قمار و شرطبندی	تحلیل حقوقی جرائم قمار و شرطبندی	۳۲
	جرائم قمار و شرطبندی آنلاین	۳۶
	مجازات‌های قمار و شرطبندی	۲۱
	پدافند عامل جرم‌شناسی قمار و شرطبندی	۴
	قمار و شرطبندی در حقوق ایران و سایر کشورها	۸

جدول ۹. مؤلفه‌های اثرگذار و تأثیرپذیر از قمار و شرطبندی

تأثیرگذار	شرایط اقتصادی شرایط اجتماعی شرایط فرهنگی اعتماد به نفس راحت‌طلبی گروه دوستان	تأثیرپذیر	ساختار اقتصادی خانواده بدنامی اجتماعی دوری از تلاش روان اعضاء خانواده طلاق تربیت فرزندان اعتیاد
-----------	---	-----------	---

یافته‌های تحقیق در جدول ۹ مؤلفه‌های اثرگذار و تأثیرپذیر در حوزه قمار و شرطبندی با تمرکز بر رویکرد ورزش را نشان می‌دهد، عوامل تأثیرگذار عبارت از ۶ عامل شرایط اقتصادی، شرایط اجتماعی، شرایط فرهنگی، اعتماد به نفس و راحت‌طلبی می‌باشد همچنین عوامل تأثیرپذیر در ۷ عامل عنوان گردیده است که عبارت از ساختار اقتصادی خانواده، بدنامی اجتماعی، دوری از تلاش، روان اعضاء خانواده، طلاق، تربیت فرزندان و اعتیاد افراد می‌باشد.

در ادامه بررسی عملکردی تحقیقات حوزه قمار و شرطبندی به بررسی پیشنهادات ارائه شده در آن‌ها پرداخته شده است که نتایج آن در جدول شماره ۱۰ ارائه شده است. بر این اساس پیشنهادات به طور کلی در ۴ مقوله کلی تقسیم بندی شده است. لازم به ذکر است که تعداد ۴۱ تحقیق فاقد هر گونه پیشنهادی بودند اما از میان تحقیقات دارای پیشنهاد بیشترین پیشنهادات در خصوص ترویج هنجارهای اجتماعی در حوزه قمار و شرطبندی بوده است.

جدول ۱۰. مقوله های اصلی پیشنهادات تحقیقات حوزه قمار و شرط بندی

پیشنهادهات	فراوانی	درصد
وضع قوانین	۸	۴۲/۱۱
اصلاح قوانین	۳	۸۵/۴۲
توصیه آموزشی	۶	۵۷/۸
پیشنهاد ترویج هنجاری	۴۵	۱۴/۱۷
تحقیقات فاقد پیشنهاد	۷۴	۵۷/۵۸

نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش، بررسی مقالات و پایان‌نامه‌های چاپ شده در داخل کشور در حوزه قمار و شرط‌بندی با تمرکز بر رویکرد ورزشی بوده است که در بازه زمانی سال ۱۳۴۴ تا فروردین ۱۴۰۲ و با تأکید بر بررسی چهار بعد ساختاری، شناختاری، استنادی و عملکردی انجام شده است. قمار و شرط‌بندی در واقع پیش‌بینی نتیجه یک رویداد یا مسابقه است که در نهایت پول یا چیزی دیگر از یک طرف به فردی که پاسخ درست را داده است، داده می‌شود. توجه به این نکته ضروری است که قمار و شرط‌بندی در خصوص افراد دخیل در نتیجه (قمار) با افرادی که در نتیجه حاصل شده (شرط‌بندی) دخالتی ندارند، متفاوت می‌باشند. نتایج تحقیق نشان داد که میانگین زمان چاپ مقالات علمی و پژوهشی در مجلات مربوطه شش ماه بوده است که با توجه به روند صعودی چاپ مقالات و به دنبال آن ارسال مقالات بیشتر برای مجلات دور از ذهن نمی‌باشد. نتایج این پژوهش نشان داد در چهار سال اخیر (هر سال ۱۱ مقاله یا پایان‌نامه) روند چاپ مقالات ثابت و در سطح بالایی بوده است که این مهم نشان از اهمیت و تازگی موضوع و نیاز جامعه به پاسخ به سؤالاتی در خصوص آن دارد. محققین رشته حقوق بیشترین تعداد تحقیقات را در زمینه قمار و شرط‌بندی انجام داده‌اند و بر همین اساس مجلات حقوقی و در رأس آن‌ها مجله فقه و حقوق اسلامی (۴مقاله) بیشترین تحقیقات را در زمینه قمار و شرط‌بندی به چاپ رسانده‌اند. از دلایل توجه زیاد نشریات و دانشگاه‌ها به موضوع قمار و شرط‌بندی می‌توان به افزایش علاقه جوانان به شرکت در این گونه فعالیت‌ها و همچنین تأثیر آن در ساختار اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی زندگی افراد جامعه اشاره کرد. توجه به کار گروهی و اجرای تحقیقات به صورت جمعی علاوه بر کاهش فشار بر روی یک محقق با امکان استفاده از خرد جمعی می‌تواند باعث خلق آثاری ارزشمند و کاربردی در جامعه گردد. در تأیید کار گروهی و بر اساس نتایج تحقیق می‌توان عنوان داشت که بیش از ۷۵ درصد تحقیقاتی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است، بیش از یک نویسنده دارد که البته تعیین سهم و نوع فعالیت هر کدام از نویسندگان در ابتدای تحقیقات می‌تواند در جهت احقاق حق نویسندگان مؤثر واقع گردد. فعالیت‌های قمار گونه بیشتر توسط مردان صورت می‌گیرد، تحقیقات نشان می‌دهد که مردان تا بیش از دو برابر زنان به شرکت در فعالیت‌های این‌چنینی اقدام می‌کنند، بر همین اساس شاید بتوان توضیح بهتری در خصوص مشارکت بیشتر مردان در اجرای تحقیقات ارائه داد. نتایج تحقیق حاضر نشان داد که نویسنده اول ۷۷ درصد تحقیقات صورت گرفته در خصوص قمار و شرط‌بندی را مردان تشکیل می‌دادند، هر چند باید عنوان داشت که در دو مقاله علمی و پژوهشی منتشر شده تنها نویسندگان زن حضور داشتند. تحقیق حاضر نشان داد که اکثر تحقیقات انجام

شده در حوزه قمار و شرط بندی به صورت مستقل (۵۷ درصد) از پژوهش های دانشگاهی (پایان نامه، رساله، طرح تحقیقاتی) انجام شده است که شاید از دلایل این رخداد بتوان به قبح واژه قمار در جامعه و به دنبال آن کاهش علاقه و احتیاط محققین دانشگاهی به فعالیت در این حوزه اشاره نمود.

در بخش بعدی بررسی تحقیقات انجام شده در حوزه قمار و شرط بندی با تمرکز بر رویکرد ورزشی به بررسی ساختاری تحقیقات اقدام شد که در این خصوص مشخص شد که مهم ترین واژه از میان واژگان کلیدی تحقیق برای جست و جوی تحقیقات مرتبط با این حوزه واژه قمار بوده است که بیش از ۵۱ درصد تحقیقات با این کلیدواژه جست و جو شده است. در بررسی ساختار تحقیقات می توان عنوان داشت که ۷۷ درصد تحقیقات دارای زمینه و هدف و ۸۸ درصد دارای مبانی نظری بودند که این مهم می تواند به دلیل اهمیت واژه شناسی و بیان مفهوم در خصوص قمار و شرط بندی باشد. بسیاری از افراد در اجتماع این دو واژه را به جای هم به کار می برند و در خصوص قوانین حقوقی مرتبط با آن بی اطلاع اند که باعث می شود توجه به زمینه و مبانی نظری اهمیت بیشتری یابد. در بررسی های انجام شده مشخص شد که تعداد تحقیقاتی که دارای روش شناسی و یافته ها می باشند کمتر از حد انتظار است، روش شناسی به عنوان یکی از مهم ترین بخش های تحقیق تنها در ۴۳ درصد از تحقیقات بررسی شده وجود داشت که دلیل آن را می توان در انجام تحقیقات با استفاده از روش اسنادی و کتابخانه ای دانست که به همین دلیل در مقالات کمتر به آن به عنوان بخشی مجزا اشاره می شود، البته باید به این نکته نیز توجه داشت که قرار دادن بخشی به نام روش شناسی در تحقیقات حقوقی، فقهی و جامعه شناسی کمتر رایج است. تقریباً همه تحقیقات (۹۷ درصد) دارای نتیجه گیری در چکیده بودند و صد درصد تحقیقات از نتیجه گیری در متن بهره مند بوده اند که این موضوع بر اهمیت این بخش مطابق با انتظارات دلالت دارد. همچنین بررسی ساختار تحقیقات نشان داد که ۷۷ درصد تحقیقات دارای چکیده انگلیسی بوده است که با توجه به اهمیت و کاربرد این زبان در تحقیقات علمی بین المللی می توان به افزایش استفاده از این زبان در نگارش مقالات و ارائه آن در مجلات انگلیسی داخلی و خارجی و به دنبال آن ارتقاء سطح علمی محققین کشور امیدوار بود. در بررسی دیگری در خصوص ساختار مقالات به تقدیر و تشکر از سازمان های حمایت کننده یا افرادی که محقق را در اجرای بهتر تحقیق یاری رسانده اند، پرداخته شد که نتایج نشان داد که تنها ۳۲ درصد از تحقیقات به این بخش پرداخته بودند که پیشنهاد می شود در نگارش متون علمی بیش از قبل به این موضوع توجه گردد تا حمایت مادی و معنوی دیگران استمرار بیشتری یابد. ارائه راهکار و حل مشکلات موجود در حوزه قمار و شرط بندی با تمرکز بر رویکرد ورزشی، محققین را بر آن داشته است تا بیشتر به انجام تحقیقات کاربردی اقدام کنند، نتایج نشان داد که بیش از ۷۰ درصد تحقیقات از نظر هدف کاربردی بوده است. در میان تحقیقاتی که مورد بررسی قرار گرفته است

تعداد ۲۳ تحقیق از روش اسنادی و کتابخانه‌ای استفاده نکرده‌اند که در این میان بیشتر تحقیقات با روش آمیخته انجام شده است. توجه به روش‌های جمع‌آوری داده به صورت ترکیبی (کمی و کیفی) می‌تواند محقق را در دستیابی به نتایجی جامع‌تر یاری رساند. با توجه به این که بیشتر این ۲۳ تحقیق از روش آمیخته استفاده نموده است، رایج‌ترین روش جمع‌آوری داده نیز روش گلوله برفی بوده است که یکی از پرکاربردترین روش‌های جمع‌آوری داده در تحقیقات آمیخته و کیفی می‌باشد. بر طبق انتظار از میان این ۲۳ تحقیق بیش از ۸۶ درصد از نرم‌افزار اس پی اس اس استفاده نموده‌اند که با توجه به کاربرد بالای این نرم‌افزار در تحقیقات مختلف این موضوع قابل پیش بینی بوده است.

در بخش دیگری از بررسی تحقیقات حوزه قمار و شرط‌بندی با تمرکز بر رویکرد ورزشی به بررسی استنادی تحقیقات پرداختیم که نتایج بیانگر آن بود که در کل تعداد ۲۹۴۵ منبع در این تحقیقات مورد استفاده قرار گرفته است که از این میزان ۱۳۷۸ منبع فارسی و ۱۵۶۷ منبع غیرفارسی بوده است. باید توجه داشت که منابع مورد استفاده هر محقق از اهمیت بسیار بالایی در کیفیت و غنای مطالب ارائه شده توسط او برخوردار است، در صورتی که منابع استنادی دارای ضعف بوده یا از تعداد محدودی منبع در نگارش تحقیقات استفاده گردد، نمی‌توان با اطمینان به این تحقیقات نگریست. عدم صداقت و اعتبار منابع یا استفاده از منابع با یک خط فکری خاص نخواهد توانست محقق را در استدلال درست راهنمایی کند. بیشترین منبع مورد استفاده در این تحقیقات را کتب غیرفارسی که اکثراً به زبان عربی بوده است، تشکیل می‌دادند که از دلایل آن می‌توان به نگارش منابع مهم دینی و حقوقی به زبان عربی اشاره نمود.

در بخش چهارم بررسی تحقیقات حوزه قمار و شرط‌بندی به بررسی عملکردی تحقیقات مورد مطالعه پرداخته شد که نتایج بیانگر آن بود که محققین مطالب خود را در چهار موضوع کلی شناخت معنا و مفهوم قمار و شرط‌بندی، قمار و شرط‌بندی در اسلام، آثار اجتماعی قمار و شرط‌بندی و بررسی حقوقی قمار و شرط‌بندی ارائه داده بودند. در این خصوص می‌توان این گونه عنوان داشت که برخی مقالات به یک موضوع از موضوعات کلی و برخی به هر چهار موضوع کلی پرداخته بودند. در بررسی شناخت معنا و مفهوم قمار و شرط‌بندی می‌توان این گونه عنوان داشت که شناخت هر چیز مقدمه‌ای برای دستیابی به ابعاد و ریشه‌های آن و به کارگیری آن در جهت اهداف شخصی و سازمانی می‌باشد. در تحقیقات متعددی به تعریف مفاهیم قمار و شرط‌بندی اقدام گردیده است و انواع آن در ورزش و بازی‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. موضوع اصلی دوم مطرح شده در این تحقیقات بررسی دیدگاه اسلام در خصوص قمار و شرط‌بندی است. از آنجا که حقوق اساسی و مدنی ایران بر اساس قوانین اسلامی نگارش شده است، توجه به آیات، روایات و کتب اسلامی در بررسی موضوع قمار و شرط‌بندی بسیار حائز اهمیت است. بررسی انواع قراردادها و مقایسه آن با قمار و شرط‌بندی در شناخت بهتر موضوع و

جلوگیری از سوءاستفاده‌های احتمالی می‌تواند بسیار سودمند باشد. شناخت قوانین اسلام در خصوص قمار و شرط بندی و مجازات‌های تعیین شده در این خصوص می‌تواند برای بحث و اظهار نظر در این باره سودمند باشد. بررسی روایات و منابع تصدیق شده اسلام در خصوص قمار و شرط بندی می‌تواند محققین را در راستای مقایسه آن با قوانین حقوقی سایر ادیان و تغییر برخی قوانین تعیین شده مطابق با نیازهای جامعه کمک نماید. موضوع کلی سومی که در این تحقیقات بدان اشاره شده است، آثار قمار و شرط بندی بر روی اجتماع است، بررسی آثاری که می‌تواند در جهت رشد و توسعه ورزش جامعه تسهیل گر باشد یا باعث زوال و تخریب آن گردد. توجه به موضوعات مهمی نظیر عوامل گرایش افراد به قمار و شرط بندی یا روند اجرایی آن در تصمیمات آتی مدیران سودمند است. تأثیر قمار و شرط بندی بر اقتصاد خانواده و تأثیراتی که می‌تواند مثبت یا منفی باشد و به دنبال آن باعث ایجاد فرصت‌ها یا چالش‌های فرهنگی، اجتماعی و روانی گردد از مهم‌ترین موضوعاتی است که در این تحقیقات در خصوص آن بحث می‌گردد. چهارمین موضوع کلی که در اینجا باید بدان اشاره نمود بررسی حقوقی قمار و شرط بندی است که پرتکرارترین موضوع در میان موضوعات مورد بررسی در این تحقیقات بوده است. بررسی قمار و شرط بندی بر اساس قوانین مدنی و مجازات اسلامی جمهوری اسلامی ایران می‌تواند افراد مختلف را در نقد یا تعریف این قوانین یاری رساند، بر این اساس می‌توان به صورت مستدل به مقایسه حقوق سایر کشورها با ایران در خصوص قمار و شرط بندی پرداخت. میزان جرائم تعیین شده و تصمیم‌گیری در مورد موضوعات جدید مانند قمار و شرط بندی اینترنتی یا سایت‌های شرط بندی از مواردی است که در این تحقیقات بدان پرداخته شده است و توجه به علم حقوق را در این زمینه تقویت می‌نماید. از سایر مواردی که در این تحقیقات بدان پرداخته شده است، تفاوت قمار و شرط بندی و مصادیقی نظیر قمار حلال یا گرو بندی است که با توجه به اجازه فعالیت قانونی در رشته‌هایی نظیر دوانیدن حیوانات سواری، تیراندازی و شمشیرزنی بر اساس ماده ۶۵۵ قانونی مدنی مصوب اسفند ۱۴۰۱، در بطن جامعه کمتر بدان پرداخته شده است.

بر اساس یافته‌های این پژوهش و در جهت بهبود شرایط مقالات در حوزه قمار و شرط بندی با تأکید بر ورزش، می‌توان پیشنهاد نمود که بر بهبود وضعیت شناختاری نسبت به دو واژه قمار و شرط بندی تلاش شود و از به کار بردن اشتباه این دو واژه به جای یکدیگر جلوگیری شود، بر این اساس محققین در طراحی پرسشنامه یا در طول مصاحبه بر تفاوت این دو واژه تأکید کرده و در صورت لزوم مشارکت کننده در تحقیق را آگاه کنند. همچنین با توجه به آن که بیشترین منابع مورد استفاده در مقالات از منابع عربی بوده است و جامعه مورد تحقیق ایرانی با فرهنگ‌هایی متفاوت می‌باشند، پیشنهاد می‌شود در کنار منابع مهم عربی سعی شود از منابع فارسی در بهبود کار کمک گرفته شود.

فهرست منابع

۱. احمدی ناطور، ز، منصورآبادی، ع، شمس ناتری، م، و میرخلیلی، س. (۱۳۹۸). تحلیل شرطبندی‌های ورزشی در نظام حقوقی ایران. مدیریت و توسعه ورزش، ۸(۳) (پیاپی ۱۹)، ۴۱-۵۶. SID. <https://sid.ir/paper/383681/fa>
۲. امینی، ا، گلچین،، قادری، ص. (۱۳۹۴). مطالعه تجربه زیسته مردان جوان مازندران درگیر در شرطبندی‌های فوتبال با روش نظریه زمینه‌ای. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه خوارزمی
۳. امینی، ه، فرزانه، ف. (۱۴۰۰). شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر شرطبندی در فوتبال حرفه‌ای ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه مازندران.
۴. ایمانی، ک، محقق داماد، س،، فتحی، م. (۱۳۷۹). جرم قمار و جرائم مربوط به آن در حقوق جزای ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تهران
۵. بابایی، ا. (۱۴۰۱). مبانی فقهی جرم انگاری قمار در حقوق ایران. دیدگاه‌های حقوق قضایی، ۲۷(۱۰۰)، ۶۳-۸۲. SID. <https://sid.ir/paper/1045067/fa>
۶. باقریان فرح‌آبادی، م، اسحاق زاده، آ، عقایی، ز. (۱۳۹۹). شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مرتبط با شرطبندی فوتبال در بین قماربازان. ششمین همایش بین‌المللی مطالعات ورزشی و سلامت در جهان اسلام
۷. بهره‌مند، ح، رستمی، س. (۱۳۹۶). تحلیل حقوقی جرائم قماربازی، شرطبندی و بخت‌آزمایی رایانه‌ای. همایش بین‌المللی جنبه‌های حقوقی فناوری اطلاعات و ارتباطات
۸. بیدگلی، س، بهشتی سرشت، م، و برزن، ع. (۱۳۹۸). بلیت‌های بخت‌آزمایی در دوره پهلوی و واکنش مخالفین حکومت (۱۳۱۳-۱۳۵۷ ش.). تحقیقات تاریخ اجتماعی، ۹(۱)، ۲۲۵-۲۵۱. SID. <https://sid.ir/paper/404430/fa>
۹. پناهی، م. (۱۴۰۰). شرطبندی اینترنتی در نظام حقوقی کیفری ایران. پنجمین کنفرانس مطالعات مدیریت، حسابداری و حقوقی
۱۰. جعفر فرد، م، آقامهدی، ا، صادق، ا. (۱۳۹۸). ماهیت قمار در فقه امامیه با تطبیق بر مصادیق نوظهور در رسانه ملی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه امام صادق.
۱۱. جنابیان، ش. صناعی، م. (۱۳۴۴). ریشه‌های روانی و اجتماعی قمار در ایران. مجله مسائل ایران. شماره ۳۲.
۱۲. چگنی، م، و موسوی، س. (۱۳۹۸). قماربازی در فضای مجازی از نظر حقوق کیفری. مجلس و راهبرد، ۲۶(۱۰۰)، ۳۳۱-۳۵۸. SID. <https://sid.ir/paper/224893/fa>
۱۳. حبیب زاده، م، عمرانی، س، و پورغلام، ح. (۱۳۸۹). تحلیل جرم قمار در فقه و حقوق ایران

- عنوان عربی: دراسة حول جريمة القمار في الفقه الإسلامي و القانون الإيراني). پژوهش های فقه و حقوق اسلامی (فقه و مبانی حقوق اسلامی)، ۶(۲۰)، ۴۷-۶۸. SID. <https://sid.ir/paper/134146/fa>
۱۴. حسین زاده، ج.، موسی زاده، ف. (۱۳۹۲). مقایسه قرارداد اختیار معامله با قمار در حقوق ایران و انگلیس. پژوهش های حقوق تطبیقی، جلد ۱۷، شماره ۴، صفحات ۶۳-۸۴
۱۵. حکمت نیا، م. و نظری علوم، م. (۱۳۹۶). واکاوی مفهوم مخاطره در قراردادهای با تأکید بر مفاهیم قمار و غرر. پژوهشنامه حقوق اسلامی، ۱۸(۲) (پیاپی ۴۶)، ۵-۲۶. SID. <https://sid.ir/paper/229473/fa>
۱۶. حمیدی زاده، ا. حمیدی، س. (۱۴۰۰). مطالعه پدیدار شناختی تجربه ی زیسته ی کاربران اینترنتی از سایت های قمار: مطالعه موردی کاربران سایت وان ایکس بت. جامعه شناسی نهادهای اجتماعی ۱۹۵۸.22921.2022.ssi.10.22080/doi: 233-252, 8(18),
۱۷. حیدرنژاد، ک.، تقی زاده، ا. (۱۴۰۱). سیاست جنایی ایران در پیشگیری از جرائم قماربازی و شرط بندی های اینترنتی در حوزه پدافند سایبری. نشریه مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه. دوره ۸، شماره ۲. ۴۷۲-۴۵۶.
۱۸. حیدری، م.، حیدری، م. (۱۴۰۱). شطرنج، پاسور و تخته نرد در زندگی خوابگاهی دانشجویان و قمار در زندگی مجازی. ششمین کنفرانس بین المللی مطالعات مدیریت، حسابداری و حقوق
۱۹. خادمی کوشا، م. و درخشان دوست، ع. (۱۴۰۱). نقش انواع پرداخت کننده های مالی در قمار بودن بازی های رایانه ای. فقه، ۲۹(۱) (پیاپی ۱۰۹)، ۷۲-۹۹. SID. <https://sid.ir/paper/959782/fa>
۲۰. خادمی کوشا، م.، عبداللهی، م. (۱۴۰۱). موضوع شناسی قمار در پرداخت های پس از باخت در بازی های رایانه ای. جستارهای فقهی و اصولی 2021.59695.2214. doi: 137-162, 8(2), 10.22034/jrj.
۲۱. خالقی، ا. و فرخی نیا، س. (۱۴۰۰). ابعاد فقهی و جرم شناختی شرط بندی در فضای مجازی. تمدن حقوقی، ۴(۸)، ۲۷-۲۷. SID. <https://sid.ir/paper/1016096/fa>
۲۲. خمینی، ر.، گیلانی، م. (۱۳۷۴). بلیت بخت آزمایی. فصلنامه فقه اهل بیت. شماره ۵. ۱-۱۲.
۲۳. دانایی فر، م.، مؤمنی، م.، نگهی، م. (۱۳۹۹). قمار و شرط بندی در حقوق کیفری ایران و انگلیس. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور تهران جنوب.
۲۴. ربیعی، ل.، یوسفی خواه، س.، گرزین، س.، مازوچی، م. و حسینی، ت. (۱۴۰۱). بررسی جامعه شناختی قمار آنلاین در شبکه های اجتماعی. بررسی های مدیریت رسانه، ۱(۱)، ۷۸-۱۰۱. SID. <https://sid.ir/paper/1003899/fa>
۲۵. رضافر، ا. (۱۴۰۰). بررسی ابعاد جرم انگاری وبگاه های شرط بندی. پنجمین کنفرانس مطالعات

مدیریت، حسابداری و حقوقی

۲۶. زرگوش نسب، ع.، حسن پور، ر.، حسن پور، ب. (۱۳۹۴). تبیین فقهی قراردادهای آتی با قراردادهای قمار در اسلام. دومین کنگره بین‌المللی فرهنگ و اندیشه دینی.

۲۷. ساجدی سابق، ع.، حسینی، س.، امامی، ف. (۱۳۹۹). مطالعه عوامل مؤثر بر گرایش افراد به شرطبندی اینترنتی در ورزش و ارائه راهکار. سومین کنفرانس ملی علوم ورزشی، تربیت بدنی و سلامت اجتماعی.

۲۸. سلطان حسینی، م.، سلیمی، م. و طیبی، م. (۱۳۹۸). بررسی عوامل مشارکت افراد در شرطبندی‌های ورزشی (مطالعه موردی: ورزش فوتبال). رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، ۷(۲۷)، ۱۴۷-۱۶۰. SID. <https://sid.ir/paper/397290/fa>

۲۹. شایگان، ف.، دوستی، م.، فرزانه، ف. (۱۳۹۷). شناسایی چالش‌ها و فرصت‌های شرطبندی در ورزش ایران مطالعه موردی: سوارکاری استان گلستان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه مازندران.

۳۰. شایگان، ف.، دوستی، م. (۱۴۰۱). تحلیل فرصت‌های شرطبندی در سوارکاری استان گلستان. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. doi: 10.22034/ssys.2022.648.1440, 21(55), 237-256.

۳۱. شهبازی، م.، عبدالمی، ح. (۱۳۹۳). ماهیت قمار از دیدگاه فقه‌های امامیه و تطبیق آن بر مصادیق جدید. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه قم

۳۲. صابری مجد، ا. (۱۳۹۶). قمار، گروبنندی مشروع، بخت‌آزمایی از دیدگاه فقه امامیه و قانون مدنی. چهارمین کنفرانس جهانی و اولین کنفرانس ملی پژوهش‌های نوین ایران و جهان در مدیریت، اقتصاد و حسابداری و علوم انسانی

۳۳. صفائی، ع. یزدان پناه، م. (۱۳۹۹). بررسی پیامدهای قماربازی نوین و تأثیرات آن در زندگی اجتماعی. هفتمین همایش سراسری علوم و مهندسی دفاعی سپاه

۳۴. طیبی، م.، رحیمی، ا.، سیدعامری، م. (۱۳۹۹). نقش فرهنگ در پیش‌گیری از شرطبندی در ورزش. مدیریت و توسعه ورزش. doi: 10.22124/jsmd.2020.4568, 9(3), 158-171.

۳۵. عافیت، ن.، سلطانی، ن. (۱۳۸۸). بررسی حکمی و موضوعی قمار و شرطبندی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه فردوسی مشهد.

۳۶. علیوردی نیا، ا.، کبیری، س.، رحمتی، م. و شادمنفعت، س. (۱۳۹۵). تبیین شرطبندی‌های ورزشی دانشجویان دانشگاه‌های شهر رشت از دیدگاه نظریه یادگیری اجتماعی ایکرز. راهبرد فرهنگ، ۹(۳۵)، ۱۴۸-۱۱۵. SID. <https://sid.ir/paper/149237/fa>

۳۷. علوی زاده، س.، محمدزاده، ج.، انتظاری، س.، کازلی، گ. (۱۳۹۹). بررسی خصوصیات

- روان سنجی پرسشنامه‌ی فراشناخت‌های قماربازی در میان دانشجویان ایرانی به عنوان جمعیتی بهنجار. فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی: doi: 81-95, 11(41), بهنجار. 10.22054/jem.2021.50405.2016
۳۸. عیسایی تفرشی، م، حاجیان، م، محقق داماد، س، و یآوری، ک. (۱۳۹۰). مقایسه قراردادهای آتی با قراردادهای قمار در حقوق انگلیس و حقوق اسلامی. پژوهش‌های حقوق تطبیقی (مدرس علوم انسانی)، ۱۵ (۲ (۷۲))، ۶۵-۸۶. SID. <https://sid.ir/paper/479831/fa>
۳۹. فاخری، ف. (۱۳۹۸). بررسی روایی «قرعه» و ارتباط آن با مفهوم «شانس» در فرهنگ اسلامی با تکیه بر آموزه‌های دینی. کنفرانس علمی رهیافت‌های نوین در علوم انسانی ایران. SID. <https://sid.ir/paper/899469/fa>
۴۰. فاطمی نیا، م، پروین، س،، درویشی فرد، ع. (۱۳۹۹). گونه شناسی قمار و آسیب‌های اجتماعی آن در شهر تهران (مورد مطالعه: محله هرندي). فصلنامه علوم اجتماعی- 41, 27(89), 70. doi: 10.22054/qjss.2021.52241.2242
۴۱. فرجامی، م،، رجب زاده، ع. (۱۳۹۳). بررسی گروبندي و عقود شانس در حقوق ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه کار.
۴۲. فرخی نیا، س، خالقی، ا. (۱۴۰۲). تدابیر پیشگیرانه غیرکیفری از شرط‌بندی‌های اینترنتی. مطالعات پیشگیری از جرم 18(66), 109-125. doi: 10.22034/cps.2022.211073.1359
۴۳. فرخی نیا، س. (۱۴۰۱). ابعاد حقوقی قمار اینترنتی منطبق با قانون کاهش مجازات حبس تعزیری. دومین کنفرانس ملی حقوق، فقه و فرهنگ.
۴۴. فیروزیان، رامین. (۱۳۹۸). بررسی تطبیقی شرط‌بندی و تبانی در فوتبال از منظر حقوق ایران و قوانین بین‌المللی فوتبال، فصلنامه فقه، حقوق و علوم جزا. تابستان ۹۸. ۳۸-۴۶.
۴۵. فیروزی، م، فرزانه، س، حیدرآبادی، ا. (۱۳۹۹). "واکاوی رویکرد رسانه ملی در ترویج فرهنگ شانس و اقبال". مطالعات بین‌رشته‌ای در رسانه و فرهنگ: 10(2), 189-210. doi: 10.30465/ismc.2021.6078
۴۶. قاضی طباطبایی، م و و دادهیر، ا. (۱۳۸۹). فراتحلیل در پژوهش‌های اجتماعی و رفتاری. تهران: انتشارات جامعه شناسان
۴۷. قادرزاده، ع، عباسپور، ع. (۱۳۹۶). بررسی عقد شانس در فقه و قانون مدنی ایران. اولین همایش بین‌المللی فقه و حقوق، وکالت و علوم اجتماعی.
۴۸. قزلسفلو، ح. (۱۳۹۹). طراحی الگوی ساختاری مؤلفه‌های ذاتی، رفتاری و انگیزشی شرط‌بندی کورس اسب‌دوانی بر روش آمیخته. فصلنامه علمی پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی 9(2), 75-86. doi: 10.30473/arism.2020.43713.2846
۴۹. کاس نژاد، ش. (۱۳۹۸). تحلیل جنبه‌های حقوقی و کیفری قمار در فضای مجازی با تأکید بر

- جنبه‌های پیشگیرانه آن. فصلنامه علمی پژوهش‌های جغرافیای اجتماعی. 8(29), 33-61.
۵۰. کاظمی، م. و آدابی، ح. (۱۴۰۰). نقش پلیس در راهبردهای پیشگیری از جرائم سایبری با رویکردی بر سایت‌های شرط‌بندی. پژوهش‌های جرم‌شناختی پلیس، ۲(۲)، ۷۵-۱۰۰. SID. <https://sid.ir/paper/996272/fa>
۵۱. کاظمی منصور آباد، ح.، موسوی رکنی، ع. (۱۳۹۱). بررسی وضعیت و مبانی فقهی حقوقی قمار و گروبنندی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه کار.
۵۲. کبیری، س.، رحمتی، م.، شارع پور، م.، شادمنفعت، س. (۱۳۹۴). مطالعه جامعه‌شناختی درگیری افراد در شرط‌بندی‌های ورزشی (مطالعه‌ای در باب دانشجویان دانشگاه‌های شهر رشت). مجله مطالعات اجتماعی ایران. 35-59, 9(4),
۵۳. محسنی، ط.، عیدی، ح. (۱۳۹۹). تحلیل وضعیت شرط‌بندی در سایت‌های پیش‌بینی (مطالعه موردی سایت‌های فوتبال). پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه رازی.
۵۴. محمدیان، ع. (۱۴۰۰). درنگی در مصادیق استثنا شده از حرمت قمار و گروبنندی (موضوع ماده ۶۵۵ ق.م). مطالعات حقوق خصوصی. doi: 10.22059/jlq.2021.299631.1007356, 393-408, 51(2),
۵۵. معارف و ند م، مردانه جبه دار، م، زمانی، ز، مرشدی، ز. (۱۳۹۵). مطالعه کیفی انواع قمار و پیامدهای آن. فصلنامه مددکاری اجتماعی (۵). ۳(۴۱): ۵۰-۴۱.
۵۶. مقدم، م. (۱۳۹۷). فعالیت‌های شرط‌بندی و قماربازی در فضای مجازی، ایده‌های جدید با هدف کلاهبرداری. اولین همایش بین‌المللی مدیریت و مهندسی /مقدماتی
۵۷. منصور، ج. (۱۳۹۵). قانون مدنی. تهران: نشر دیدار
۵۸. موسوی، س. (۱۴۰۱). پیامدهای قمار و شرط‌بندی در فضای سایبری. فصلنامه ره توشه. doi: 10.22081/rt.2022.62735.1159, 93-103, 3(9),
۵۹. میدانی، ت. (۱۳۹۸). کالبد شکافی پدافند عامل جرائم سایبری و جرم شناختی قمار در فضای مجازی با روند کشورهای جهان در سطح دنیا. دومین کنفرانس ملی پدافند سایبری
۶۰. میدانی، ت. (۱۳۹۸). بررسی حقوقی و ایجاد پدافند عامل جرم شناختی قمار در فضای مجازی. دومین کنفرانس ملی پدافند سایبری
۶۱. نادری، ا. (۱۴۰۱). مطالعه کیفی پدیده شرط‌بندی اینترنتی. مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران. doi: 10.22059/jisr.2022.345934.1327, 1023-1038, 11(4),
۶۲. نادری، ع. (۱۳۹۸). تبیین و تحلیل حقوقی جرم بازی‌های آنلاین در اینترنت و شرط‌بندی نسبت به آن (با تأکید بر نگاه قانون به قمار و شرط‌بندی اینترنتی). پنجمین کنفرانس بین‌المللی بازیهای رایانه‌ای، فرصتها و چالشها.

۶۳. نصیری، م.، خسروی، م. (۱۳۹۶). باز اندیشی نظام پاسخ‌ها به قماربازی، شرط‌بندی و بخت‌آزمایی الکترونیکی. همایش بین‌المللی جنبه‌های حقوقی فناوری اطلاعات و ارتباطات
۶۴. نظری علوم، م. و اسفندیار پور، م. (۱۳۹۶). عنوان فارسی: نسبت سنجی فقهی-حقوقی بخت‌آزمایی با قمار (عنوان عربی: دراسة مقارنة بين القمار و اليا نصيب فى الفقه الشيعى و القانون الايرانى). مبانی فقهی حقوق اسلامی (پژوهش‌نامه فقه و حقوق اسلامی)، ۱۰ (۲۰)، ۱۴۳-۱۶۵. SID. <https://sid.ir/paper/212170/fa>
۶۵. واعظی، ا.، بیرجندی، ف. (۱۴۰۰). مبانی حکم قمار و گرویندی. دومین کنفرانس بین‌المللی حقوق، روانشناسی، علوم تربیتی و رفتاری
۶۶. واعظی، ا.، بیرجندی، ف. (۱۴۰۰). مبانی، مفاهیم و پیشینه بورس و قمار در حقوق. دومین کنفرانس بین‌المللی حقوق، روانشناسی، علوم تربیتی و رفتاری
۶۷. واعظی، ا.، بیرجندی، ف. (۱۴۰۰). مطالعه شرعی بورس تهران در قواویه موضوعه و مقایسه آن با قمار. دومین کنفرانس بین‌المللی حقوق، روانشناسی، علوم تربیتی و رفتاری
68. Aghaa, N., & Tyler, B. D. (2017). An investigation of highly identified fans who bet against their favorite teams. *Sport Management Review*, 20, 296-308. doi:<http://dx.doi.org/10.1016/j.smr.2016.09.004>
69. Bricknell, S.. (2015). Corruption in Australian sport. *Trends and Issues in Crime and Criminal Justice*. 1-11.
70. Delaney, T (2008). Basic concepts of sports gambling: an exploratory review. State University of New York at Oswego.
71. Habibzadeh, J., Purgholam, H., Omrani, S. (2010). Gambling crime analysis in jurisprudence and law of Iran, speciality journal of Islamic jurisprudence and Islamic law, No. 20, pp 47-68. [Persian]
72. Kashkar, S., Ghasemi, H., Mohammadi, L., Bejani, A. (2014). Comparison of participants' behavioral characteristics in predicting the results of soccer competitions considering the sociological characteristics and marketing status of the tournament, *Sport Management and Development Journal*, pp 99-115. [Persian].
73. KESHKAR, S., Javid, F., & bahadoor, H. (2020). The pathology of virtual football betting and its prevention strategies. *SPORT MARKETING STUDIES*, 1(3), 105-132. SID. <https://sid.ir/paper/408214/en>.
74. Lastra, R., Bell, P., & Bond, Ch. (2018). "Sports betting and the integrity of Australian sport: Athletes' and non-athletes' perceptions of betting-motivated corruption in sport." *International Journal of Law, Crime and Justice*, 52: 185-198.
75. Maarefvand, M., Mardaneh jabbehdar, M., Zamani, Z., Morshedi, Z. (2016). Qualitative study of gambling and its consequences, *Social Work Quarterly*, pp 41-50. [Persian].
76. Olmos, L. Bellido, H. & Román-Aso, J. A. (2020). The effects of mega-

- events on perceived corruption. *European Journal of Political Economy*, 61, 101826.
77. Palmer, B. (2014). Sports Betting Research. *Literature Review*. Retrieved from http://www.dhhs.tas.gov.au/__data/assets/pdf_file/0006/170772/Sports_Betting_Literature_Review.pdf.
78. Petticrew, M., & Roberts, H. (2008). Systematic reviews in the social sciences: A practical guide. John Wiley & Sons.
79. Rickwood, D., Blaszczyński, I., Delfabbro, P., Dowling, N., & Heading, K (2010). The psychology of gambling, APS review paper final. Prepared by the APS gambling working group.
80. Stark S, Zahlan N, Albanese P, Tepperman L. Beyond description: Understanding gender differences in problem gambling. *Journal of behavioral addictions*. 2012;1(3):123-34.
81. Tomic, S. (2022). Regulatory Approach to Anti-Money Laundering in Online Gambling in the UK. In *Financial Technology and the Law* (pp. 47-65). Springer, Cham.
82. Weitz-Shapiro, R., & Winters, M. S. (20). Knowledge of Social Rights as Political Knowledge. *Political Behavior*. <https://doi.org/10.1007/s11109-022-09804-3>